

आत्मनासोपमः आत्मौपम्येन सर्वेषां सुखमिच्छेत् दुःखं च नेच्छेदित्यर्थः सर्वपुण्यपापसंचयं ॥१०॥ ततोपि किमत आह उभे इति सत्यानृततेत्यक्काशो कानंदौ इष्टवियोगसंयोगजौ त्यक्का कुतः यस्मात्प्रियाप्रिये इष्टानिष्टे एव तन्मूलभूतेत्यजति तेन च भयं संसारं अभयमैश्वर्यं प्रशांतो निर्विकल्पः निरामयो निर्द्वंद्वः ॥११॥ १२॥ चारित्र्यं सदाचारं ॥१३॥ १४॥ इति शांति० मो० नै० भा० षट्सप्तत्यधिक

विद्वान्सर्वेषु भूतेषु आत्मना सोपमो भवेत् ॥ कृतकृत्यो विशुद्धात्मा सर्वत्यजति चैव ह ॥ १० ॥ उभे सत्यानृततेत्यक्काशो कानंदौ प्रियाप्रिये ॥ भयाभयं च संत्यज्य स प्रशांतो निरामयः ॥ ११ ॥ यादुस्य जादुर्मतिभिर्या न जीर्यति जीर्यतः ॥ यो सौ प्राणांतिको रोगस्तां तृष्णां त्यजतः सुखं ॥ १२ ॥ चारित्र्यमात्मनः पश्यंश्चंद्रशुद्धिनामयं ॥ धर्मात्मा लभते कीर्तिं प्रेत्य चेह्यथा सुखं ॥ १३ ॥ राज्ञस्तद्वचनं श्रुत्वा प्रीतिमान भवद्विजः ॥ पूजयित्वा च तद्वाक्यं मांडव्यो मोक्षमाश्रितः ॥ १४ ॥ इति श्रीमहाभारतेशांति० मोक्ष० मांडव्यजनकसंवादे षट्सप्तत्यधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २७६ ॥ ॥७३॥ युधिष्ठिर उवाच अतिक्रामतिकालेऽस्मिन् र ॥ २ ॥ द्विजातेः कस्यचित्पार्थ स्वाध्यायनिरतस्य वै ॥ पुत्रो बभूव मे धावी मे धावी नाम नामतः ॥ ३ ॥ सो ब्रवीत्पितरं पुत्रः स्वाध्यायकरणे रतं ॥ मोक्षधर्मेऽप्यकुशलं मोक्षधर्मविचक्षणः ॥ ४ ॥ पुत्र उवाच धीरः किं स्वित्तात कुर्यात्प्रजान नृक्षिप्रं त्यायुर्भ्रश्यते मानवानां ॥ पितस्तथाख्याहियथार्थयोगं ममानुपूर्व्यायेन धर्मचरेयं ॥ ५ ॥ पितो वाच अधीत्य वेदान् ब्रह्मचर्येषु पुत्र पुत्रानिच्छेत्पावनार्थं पितॄणां ॥ अग्नीनां धाय विधिवच्चेष्ट्यज्ञो वनं प्रविश्याथ मुनिर्बुभूषेत् ॥ ६ ॥ पुत्र उवाच एवमभ्याहते लोके सर्वतः परिवारिते ॥ अमोघा सुपतंतीषु किं धीर इव भाषसे ॥ ७ ॥ पितो वाच कथमभ्याहतो लोकः केन वा परिवारितः ॥ अमोघाः काः पतंतीह किं नु भीषयसीव मां ॥ ८ ॥ पुत्र उवाच मृत्युना भ्याहतो लोको जरया परिवारितः ॥ अहो रात्राः पतंती मे तच्च कस्मान्न बुद्ध्यसे ॥ ९ ॥ यदाहमेव जानामि न मृत्युस्तिष्ठतीति ह ॥ सोऽहं कथं प्रतीक्षिष्ये ज्ञानेनापि हितश्चरन् ॥ १० ॥ रात्र्यां रात्र्यां व्यतीतायामायुरल्पतरं यदा ॥ गाधोदके मत्स्य इव सुखं विदेत कस्तदा ॥ ११ ॥ पुष्पाणीव विचिन्वंत मन्यत्र गतमानसं ॥ अनवाप्तेषु कामेषु मृत्युरभ्येति मानवं ॥ १२ ॥

द्विशततमोऽध्यायः ॥ २७६ ॥

॥ ७३ ॥

तृष्णात्यागिना च त्वार आश्रमायथाक्रमं सेव्या न वेति पृच्छति अतिक्रामतीति ॥ १ ॥ क्रमानुष्ठानमनियतायुषामशक्यमतो यत्र कुत्रचिदाश्रमे स्थितैर्मोक्षपरैर्भविष्यमिति वक्ष्यन् पूर्वोक्तमेवेति हासं प्रस्तौति अत्रापीति ॥ २ ॥ स्वाध्यायनिरतस्य केवलाध्ययननिरतस्य ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥

तैर्मोक्षपरैर्भविष्यमिति वक्ष्यन् पूर्वोक्तमेवेति हासं प्रस्तौति अत्रापीति ॥ २ ॥ स्वाध्यायनिरतस्य केवलाध्ययननिरतस्य ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥